

Motion till riksdagen

1987/88:Ub695

av Stig Bertilsson och Arne Andersson i Ljung (m)

om statlig högskoleutbildning i Fyrstad m. m.

Under senare år har en väsentlig ökning av högskolornas geografiska spridning i vårt land ägt rum. Denna utveckling har skett trots restriktiva ramar. Förutsättningarna har i hög grad skapats tack vare stort lokalt och regionalt engagemang, vilket bl. a. kommit till uttryck i en påfallande kreativitet när det gäller att utforma ny postgymnasial utbildning.

En grundläggande förutsättning för högskolornas geografiska spridning har också kommunikationsutvecklingen varit. Med dagens goda kommunikationer, i vad avser såväl transporter som datakommunikation m. m., har förutsättningarna för en geografiskt spridd högskoleutbildning av hög kvalitet påtagligt ökat.

Runt om i vårt land pågår ett målmedvetet arbete för att få statliga högskolor eller olika slag av kurser och linjer lokalt och regionalt förlagda. Vid sidan av den mer traditionella utbildning som bjuds vid de större högskolorna så har man på mindre högskolor, inom högskolekommittéer m. m. planerat och genomfört utbildningar utifrån lokal och regional utgångspunkt. På många håll sker mer eller mindre formell samverkan med ortens samlade resurser i form av exempelvis gymnasieskolornas lektorer, industrier med intressant utrustning och annan statlig verksamhet. Vidare har nya regler om uppdragsutbildning öppnat möjligheter att intressera nya målgrupper för utbildning inom högskolans ram.

Den geografiskt spridda högskoleutbildningen har medverkat till att höja kompetensnivån inom näringsliv och offentlig förvaltning utanför de traditionella högskoleorterna.

Sedan slutet av 1970-talet har allt fler högskoleutbildningar lokaliserats till Fyrstad. Med Fyrstad menas de fyra kommunerna Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg och Lysekil. Fyrstadsregionen står som ett samlande begrepp för Fyrstad och kommunerna i norra Bohuslän och Älvsborgs län. Totalt finns i Fyrstadsregionen ca 240 000 invånare, varav ca 145 000 i Fyrstad. Inom Fyrstad svarar en speciell kommitté, högskolekommittén för Fyrstad, för handhavandet av de frågor som rör högskoleutbildningar. För planering, samordning och information svarar Fyrstadskansliet, vilket är förlagt till Trollhättan.

Utbildningarna anordnas genom högskolor i Göteborgs högskoleregion, nämligen Göteborgs universitet, Chalmers tekniska högskola, högskolan i Borås, högskolan i Skövde och högskolan i Karlstad. Utbildningar inom

vårdsektorn organiseras genom vårdhögskolan i Vänersborg och Bohusläns vårdskola. Utbildningslinjerna liksom de enstaka kurserna är förlagda till samtliga kommuner inom Fyrstad. Avgörande för var de enskilda linjerna eller kurserna har placerats har varit flera faktorer, såsom koncentration av elevunderlag, praktik i näringslivet, lokaler och utrustning.

Såväl antalet utbildningar som antalet studerande har ökat snabbt under senare år. Detta förklaras av ett markant ökande behov av utbildning på hög nivå i Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg och Lysekil. Årsstudieplatserna är under innevarande läsår mer än fördubblade jämfört med läsåret 1985/86. Totalt omfattar högskoleverksamheten i Fyrstad 540 antagningsplatser, vilket motsvarar storleken på en mindre regional högskola.

Under innevarande läsår, 1987-88, genomföres följande utbildningslinjer och enstaka kurser inom ramen för högskolekommittén i Fyrstad:

Utbildningslinjer

Förskollärlinjen, 50 och 100 p

Fordonsingenjörslinjen, produktion, 100 p

Fordonsingenjörslinjen, konstruktion 100 p (endast åk 2 lå 1987/88)

Driftteknikerlinjen, 80 p

Maskinteknisk utbildning, 40 p

Småföretagsekonomi (del av ekonomlinjen), 60 p

Administrativ datalinje, 80 p

Småföretagsinriktad ingenjörslinje, 80 p (endast åk 2 lå 1987/88)

Hälso- och sjukvårdslinjen

– allmän hälso- och sjukvård, 80 p

– psykiatrisk vård, 80 p

Sociala omsorgslinjen

– inriktning mot äldre- och handikappomsorg, 80 p

– inriktning mot psykiskt utvecklingsstörd, 80 p

– inriktning mot socialpedagogiskt behandlingsarbete, 100 p

Påbyggnadslinje till hälso- och sjukvårdslinjen

– öppen hälso- och sjukvård, 40 p

– anestesijukvård och intensivvård, 40 p

Enstaka kurser

Grundläggande maskinteknik, 46-60 p

Mätteknik, 5 p

Mikrodator teknik, 5 p

Datakommunikation (2 kurser), 5 p

Marinbiologi – Naturvård/miljövård, 5 p

Havsbruk, 5 p

Företagsekonomi, 20 p (2 kurser)

Personaladministration, 20 p

Juridisk översikt kurs, 10 p

Tyska för ekonomer och tekniker, 20 p

Äldres hälsa och ohälsa ur ett omvårdnadsperspektiv, 5 p

Terapeutisk hållning, 5 p

Handledningsteknik för personal inom omsorger för psykiskt utvecklingsstörda, 5 p

Den accelererande utvecklingen för högskoleutbildningen i Fyrstad har medfört att den nivå nu nåtts då en egen högskola för Fyrstad är väl motiverad. Beslut och genomförande av en statlig högskola i Fyrstad skulle ytterligare öka möjligheterna för framför allt yngre människor inom regionen att få högskoleutbildning. Det skulle också, sett i det regionala perspektivet, medverka till stimulans och utveckling för näringsliv, arbetsmarknad och kulturliv.

Högskoleutbildningen i Fyrstad organiseras, som ovan nämnts, inom ramen för Göteborgs högskoleregion. Sedan beslut nu fattats om avskaffande av regionstyrelserna talar ytterligare skäl för att Fyrstad får en egen högskola. Det skulle väsentligt underlätta vid regionens kontakter med centrala myndigheter och institutioner. Likaså skulle det på ett avgörande sätt underlätta vid planering och genomförande av den inom regionen växande högskoleutbildningen.

En utredning bör tillsättas med uppgift att studera hur en statlig högskola i Fyrstad kan organiseras. Detta bör av riksdagen ges regeringen till känna.

I den av regeringen framlagda budgetpropositionen finns förslag avseende utbildningar i Fyrstad läsåret 1988/89. Som en följd härav bör riksdagen på ett antal punkter ge regeringen tillkännagivanden.

Det gäller inledningsvis de s. k. LIF-medlen, medel för regionalt konstruerade linjer och fristående kurser inom högskoleutbildningen. Som en följd av regionstyrelsernas avskaffande är dessa medel nu samlade i en pott, ställd till regeringens förfogande. Man måste nu finna formen för dessa medels överförande till högskolekommittén i Fyrstad. Detta bör av riksdagen ges regeringen till känna.

I budgetpropositionen föreslås att förskollärlinjen utökas med 90 antagningsplatser, dvs. tre klasser. En av dessa klasser är förlagd till Karlstad. I enlighet med UHÅ:s anslagsframställning förutsätter vi att denna i Karlstad tillkommande klass förläggs till Fyrstad, vilket bör av riksdagen ges regeringen till känna.

LIF-anslaget är i kronor räknat lika stort 1988/89 som för innevarande år. Beloppet har alltså ej räknats upp, vilket är anmärkningsvärt med tanke på hur regeringen i budgetpropositionen talar om att man på olika sätt vill stödja de mindre högskolorna. Någon förstärkning av utbildningar i Fyrstad innebär ej förslaget.

I och med att LIF-medlen ej uppräknas kommer det inte, enligt högskolekommitténs bedömning, att finnas medel till ny antagning till den dataadministrativa linje om 80 poäng som nu i januari startats för första gången i Vänersborg. Medel har endast erhållits för slutförande av årskurs 2. Detta förfarande är såväl orationellt som oekonomiskt. Eftersom kursplan, lokaler och utrustning numera finns kan detta nära nog karakteriseras som kapitalförstörelse, speciellt som elevunderlaget måste anses vara gott (70 sökande till 30 platser nu i januari 1988) och därtill arbetsmarknaden bedöms vara god.

Enligt vår uppfattning bör LIF-medlen för läsåret 1988/89 räknas upp på ett sådant sätt att det till den ovan nämnda dataadministrativa linjen kan genomföras ny intagning till nästa läsår. Detta bör av riksdagen ges regeringen till känna.

UHÄ har föreslagit att det i Trollhättan bör anordnas verkstadsingenjörslinje enligt s. k. Coop-modell. Det handlar om en försöksverksamhet med teoretisk utbildning varvad med praktiskt arbete (Cooperative Education) på ingenjörsnivå. Industrins behov av ingenjörer och intresset för samverkan i utbildning är stort i Trollhättan, där bl. a. Saab-Scania och Volvo finns representerade. UHÄ har som försöksverksamhet i Trollhättan föreslagit en treårig variant av verkstadsingenjörslinjen, 80 poäng, varvad med ca 12 månaders företagsförlagt arbete.

Linjen är tänkt att ersätta fordonsingenjörslinjerna, två stycken om vardera 100 poäng som ingick i det s. k. Uddevallapaketet. Förväntningarna på den nya verkstadsingenjörslinjen är i Trollhättan mycket stora och av stor betydelse för industrin och regionen. Start av en sådan linje bör helst ske redan 1988/89 och allra senast nästföljande läsår. Medel härför bör således snarast anvisas. Detta bör av riksdagen ges regeringen till känna.

Hemställan

Med hänvisning till vad som anförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utredning av förutsättningarna för att inrätta en statlig högskola i Fyrstad,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om disposition av medel till högskolekommittén i Fyrstad.

Stockholm den 26 januari 1988

Stig Bertilsson (m)

Arne Andersson (m)
i Ljung